

A személyi jövedelemadó 2012. évi változásai

Ezen írásban a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVI. törvény (továbbiakban: Szja tv.) 2012. évre történő legfontosabb változásai kerülnek bemutatásra, melyet a 2011. évi CLVI. törvény vezetett be.

1.) Bruttósítás és az adójóváírás

A 2012. évtől az összevont adóalapba tartozó jövedelmek bruttósítására vonatkozó rendelkezés annyiban változott, hogy e jövedelmek esetében nem kell növelni az adóalap-kiegészítéssel az összevonandó jövedelmet 2 424 000 forintra. A 2 424 000 forintot meghaladó összevonandó jövedelemrész után továbbra is 27 százalék az adóalap-kiegészítés összege. A hatályos rendelkezés szerint az adóalap-kiegészítés a 2013. évtől megszűnik [29.§ (3) bekezdés].

Abban az esetben, ha a jövedelem után a magánszemély kötelezett a társadalombiztosítási járulék, az egészségügyi hozzájárulás megfizetésére (kivéve, ha az költségként elszámolható vagy azt számára megtérítették), akkor a megállapított jövedelem 78 százalékát kell jövedelemként figyelembe venni az összevont adóalap megállapításakor. Ez utóbbi esetben a változás tehát annyi, hogy az önálló tevékenységből származó jövedelemre az ún. „78 százalékos” szabály nem vonatkozik a költség-elszámolási lehetőség miatt, melyről egyébként az Szja tv. 3. számú mellékletének I. fejezetének 10. pontja rendelkezik. A bruttósításra vonatkozó rendelkezéseket már évközben is alkalmazni kell az adóelőleg fizetési kötelezettség megállapításakor.

A 2012. évtől az adójóváírás intézménye megszűnik. Az adójóváírás megszűnése miatt külön törvény rendelkezik az egyes magánszemélyeket megillető kompenzáció feltételeiről.

2.) Családi kedvezmény

A családi kedvezmény összege továbbra is az összevont (adóalap-kiegészítéssel növelt) adóalapot csökkenti. A csökkentésként figyelembe vehető értékhatárok nem változtak és továbbra is a kedvezményezett eltartottakra tekintettel lehet csak érvényesíteni.

A 2012. évtől családi kedvezmény érvényesítésére a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy) és a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély mellett

csak a vele közös háztartásban élő hozzátartozók közül egy - döntésük szerint - tekinthető jogosultnak.

A gyakorlatban felmerülő problémákra figyelemmel a következő pontosítások kerültek bevezetésre:

- **Kedvezményezett eltartottnak** az minősül, akire tekintettel a magánszemély a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra **jogosult**. (2011-ben még a folyósítás volt a feltétel és ez amiatt okozott problémát, mivel nem mindenki kérte a családi pótlék folyósítását.)
- **Eltartottnak a kedvezményezett eltartottak mellett az minősül**, aki a családok támogatásáról szóló törvény szerint a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából **figyelembe vehető**. (2011-ben az minősült eltartottnak, akit figyelembe is vettek a családi pótlék összegének megállapításakor.)
- **Jogosultsági hónapnak** az a hónap minősül, amelyre tekintettel a családi pótlékra való jogosultság fennáll. (2011-ben jogosultsági hónapnak az a hónapnak minősült, amelyre tekintettel a családi pótlékot juttatták.)

3.) Béren kívüli juttatások 2012-ben

A 2012. évtől a béren kívüli juttatásokra vonatkozó rendelkezések szerint 500 000 forintra lehet adózni, a felettes rész egyes meghatározott juttatásnak minősül [Szja tv. 70.§ (4) bekezdése].

Az éves keretet időarányosan kell figyelembe venni abban az esetben, amennyiben a kedvezményezett nem áll a juttatóval egész évben juttatásra jogosító jogviszonyban.

Béren kívüli juttatások köre 2012-ben

Munkáltató által a munkavállalónak és a társas vállalkozások által a személyesen közreműködő tagnak adható juttatások:

- Üdülési szolgáltatás saját üdülőben
- Étkezési utalvány és természetbeni étkezés
- SZÉP kártya
- Iskolakezdési támogatás
- Iskolarendszerű képzés
- Helyi bérlet juttatása
- Szövetkezeti tagnak adott juttatás

Kizárólag a munkáltató által adható hozzájárulások:

- Az önkéntes nyugdíj- és egészség/önsegélyező pénztári befizetések
- A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézménybe történő befizetés.

A 2011. évi juttatásokhoz viszonyítva **megszűnt az Internet** szolgáltatás költségének a megtérítése, vagy az erre jogosító utalvány juttatása a béren kívüli juttatásként.

A béren kívüli juttatások közterhe

E juttatások közterhe annyiban változik, hogy a személyi jövedelemadó mellett 10 százalék egészségügyi hozzájárulást is kell fizetni, melynek alapja a juttatás értékének 1,19-szerese. Amennyiben a juttatás nem felel meg a kedvezményezettre vonatkozó (éves szinten legfeljebb 500 000 forint) felső keretnek, akkor a felettes rész után már nem 10, hanem 27 százalék az egészségügyi hozzájárulás összege. Ilyen esetben azonban további személyi jövedelemadó kötelezettsége nem keletkezik a juttatónak.

Egyes juttatások részletezése:

Étkezés

A juttatásra jogosultak köre nem változott, tehát a 2012. évben is ilyen juttatásban részesülhet:

- a munkavállaló,
- a társas vállalkozás személyesen közreműködő tagja,
- szakképző iskolai tanuló
- kötelező szakmai ideje alatt a hallgató
- nyugdíjassá vált volt munkavállaló (ideértve azt az esetet is, ha a jogutód munkavállaló a juttató a volt munkavállaló részére)

A munkavállaló választása szerint béren kívüli juttatásnak minősül

- munkahelyi (üzemi) étkeztetésnek minősülő szolgáltatás keretében a **munkáltató telephelyén** működő étkezőhelyen megvalósuló ételfogyasztás formájában juttatott jövedelemből a havi **12 500 forintot** meg nem haladó rész (ideértve a kizárólag az adott munkáltató munkavállalóit ellátó, a munkáltató telephelyén működő munkahelyi (üzemi)étkezőhelyen az említett értékben és célra felhasználható – a munkáltató vagy az étkezőhe-

lyet üzemeltető személy által kibocsátott – utalványt elektronikus adathordozót is), és/vagy

- fogyasztásra kész étel vásárlására jogosító **Erzsébet-utalvány** formájában juttatott jövedelemből (az adóéven belül utólagosan adva is) a juttatás alapjául szolgáló jogviszony minden megkezdett hónapjára a havi **5 000 forintot** meg nem haladó rész.

Ez a gyakorlatban azt is jelenti, hogy a munkavállaló akár mindkét juttatási formát is választhatja, vagyis a munkahelyi étkezés mellett kérheti az Erzsébet-utalványt is.

Az értelmező rendelkezések szerint **Erzsébet-utalvány**:a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által papír alapon vagy elektronikus formában kibocsátott, fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható utalvány [Szja tv. 3.§ (87) pont]. Az átmeneti rendelkezések szerint az Erzsébet-utalvány 2012. december 31-ig melegkonyhás vendéglátóhelyeken étkezési szolgáltatás vásárlására is felhasználható

Széchenyi Pihenő Kártya (SZÉP kártya)

A SZÉP kártyának három alszámlája lesz, és az egyes alszámlákra utalható összegeknek is felső kerete van a kedvezményes adózás szempontjából.

Ezek a számlák:

- szálláshely alszámla, amely a kormányrendeletben meghatározott szálláshely szolgáltatásra használható fel azzal, hogy erre a számlára – több juttatótól származóan együttvéve – legfeljebb 225 ezer forint utalható;
- vendéglátás alszámla azzal, hogy az erre utalható összeg – több juttatótól származóan együttvéve – 150 ezer forint támogatás lehet; E juttatás melegkonyhás vendéglátó-helyeken (ideértve a munkahelyi étkezést is) kormányrendeletben meghatározott étkezési szolgáltatásra használható fel.
- szabadidő alszámla, melyre – több juttatótól származóan együttvéve – 75 ezer forint támogatás utalható; A kártyán lévő összeg a szabadidő eltöltésére, rekreációra, az egészségmegőrzést szolgáló, kormányrendeletben meghatározott szolgáltatásra használható fel.

További juttatások

Iskolarendszerű képzés, iskolakezdési támogatás, helyi bérlet juttatása, üdülési szolgáltatás, a szövetkezet közösségi alapjából a tagnak nem pénzben juttatott jövedelem, az önkéntes nyugdíj, egészség és önszegélyező pénztári, valamint foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézménybe

történő befizetések tekintetében nincs változás. A minimálbér összegének várható emelkedése miatt a juttatás összege is emelkedik.

Kifizetőt terhelő adó mellett adható további juttatások

Mindenki által elérhető juttatás

Egyes meghatározott juttatásnak minősül az azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel (ideértve azt az esetet is, ha a termék, a szolgáltatás azonos értékben meghatározott keret terhére valamennyi, a következőkben említett, juttatásban részesülő magánszemély számára ugyanazon termék vagy szolgáltatáskörből azonos feltételekkel választható), feltéve, hogy a termék megszerzése (választása), illetve a szolgáltatás igénybevétele (választása) bármelyikük számára ténylegesen is elérhető.

A juttatásban részesíthetők köre

- valamennyi munkavállaló (ideértve a kirendelt munkavállalót is);
- munkavállaló közeli hozzátartozója (ideértve az elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozóját is);
- szakképző iskolai tanuló
- kötelező szakmai gyakorlaton lévő hallgató;
- nyugdíjban részesülő magánszemély és közeli hozzátartozója, ha a juttató a nyugdíjazását megelőzően a munkáltatója volt, vagy annak jogelődje.

Belső szabályzat (csoport ismérv) alapján adható juttatás

Egyes meghatározott juttatásnak minősül a munkáltató által valamennyi munkavállaló (e rendelkezés alkalmazásában ideértve a munkáltatóhoz a Munka Törvénykönyvéről szóló törvény előírásai szerint kirendelt munkavállalót is) által megismerhető belső szabályzat (pl. kollektív szerződés, szervezeti és működési szabályzat, közszolgálati szabályzat stb.) alapján azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel (ideértve azt az esetet is, ha a termék, a szolgáltatás azonos módszerrel meghatározott keret terhére választható), feltéve, hogy a juttatásra jogosultak körét a belső szabályzat nem egyénileg, hanem a munkakör, a beosztás, a munkaviszonyban eltöltött idő, az életkor vagy más – munkaköri feladattal kapcsolatos teljesítménytől nem függő – közös ismérv alapján határozza meg. A juttatásban részesíthetők köre azonos az előző pontban felsoroltakkal.

Rendezvényen adott ajándék

Az Szja tv. egyes meghatározott juttatásként nevesíti a 2012. évtől azt a juttatást is, amelyet a kifizető az egyidejűleg több magánszemély számára szervezett, ingyenes vagy kedvezményes rendezvényen, eseményen jellemzően vendéglátás keretében ad a résztvevőknek, feltéve, hogy az ajándéktárgy egyedi értéke személyenként nem haladja meg a minimálbér 25 százalékát.

Üzletpolitikai (reklám) célú juttatás

Egyes meghatározott juttatásnak minősül, így a kifizetőt terheli az adó az olyan adómentesnek, üzleti ajándéknak nem tekinthető üzletpolitikai (reklám) célú juttatás esetében is, amely nem tartozik a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá. Megszűnt az a 2011. évre bevezetett rendelkezés, mely szerint a minimálbér 1 százalékáig volt adható adómentesnek, üzleti ajándéknak nem tekinthető reklám célú vagy egyéb ajándék.

Reprezentáció, üzleti ajándék

Az un. non-profit szervezetek kivételével a reprezentáció és az üzleti ajándék az első forinttól egyes meghatározott juttatásként adókötelessé válik. Megszűnt tehát az a rendelkezés, mely szerint társasági adó hatálya alá tartozó adóalany esetében a reprezentáció, üzleti ajándék adómentes a személyi jövedelemadóban és adóalapot növel a társasági adóban. A költségvetési szerveknél is megszűnik a részleges adómentesség. A reprezentáció fogalma nem változik, az üzleti ajándéknál pedig az egyedi értékhatár megszűnik. A reprezentáció és üzleti ajándék után az un. non-profit szervezetek kivételével a bevállási- és adófizetési kötelezettséget havonta kell teljesíteni. Eltérő üzleti év esetén a 2012. évben induló üzleti év első napjától kell alkalmazni a reprezentáció, üzleti ajándékozás címén felmerült kiadásokkal kapcsolatos új rendelkezéseket.

Meghatározott határig továbbra is mentesülnek a közterhek alól a társadalmi szervezetek, a köztestületek, egyházi jogi személyek, alapítványok, ideértve a közalapítványokat is azzal, hogy esetükben adókötelezettség alá eső érték után az adóévre elszámolt éves összes bevétel megállapítására előírt időpontot követően az elszámolt éves összes bevétel megállapítása hónapjának kötelezettségeként kell bevallani, illetve megfizetni az adó összegét. Változás az előző évhez képest, hogy a közteher alól mente-

sített részbe csak a minimálbér 25 százalékát meg nem haladó üzleti ajándék vehető figyelembe.

4.) Önálló tevékenységet folytatókat érintő változások

Bérbeadók

Lakás bérbeadása esetén a bérbeadó magánszemély a bérbeadásból származó bevételéből levonhatja a más településen általa bérbevett lakás ugyanazon évben igazoltan megfizetett bérleti díját, feltéve, hogy a bérbeadás, illetve a bérbevétel időtartama a 90 napot meghaladja és a bérbevett lakással összefüggésben a magánszemély más tevékenységéből származó bevételével szemben költséget nem számol el, vagy az igazoltan megfizetett bérleti díjat számára még részben sem térítették meg. Évközben az adóelőleg számítás során az a magánszemély tudja ezt a rendelkezést alkalmazni, aki annak megfizetésére saját maga kötelezett, mivel a kifizető felé – aki egyébként adóelőleg levonására kötelezett – csak a költségeiről nyilatkozhat, a bérleti díj pedig a bevételt csökkenti. Megszűnik az ún. „78 százalékos” szabály alkalmazhatósága is, mivel önálló tevékenység esetén az egészségügyi hozzájárulás összege tételes költségelszámolás esetén a költségek között – mint kötelezően fizetendő adó – az Szja tv. 3. számú mellékletének I/10. pontja alapján elszámolható.

Mezőgazdasági őstermelők

Nem változott az a rendelkezés, hogy a veszteség összege legkésőbb a tevékenység megszüntetésének időpontjáig elszámolható, de a továbbiakban az őstermelésből származó jövedelem 50 százalékáig érvényesíthető az előző évről áthozott veszteség összege. A tárgyévi veszteség visszamenőleges (legfeljebb 2 évre történő) elszámolása esetén a veszteség 30 százalékát lehet „visszavinni”.

Az értelmező rendelkezések között változott a mezőgazdasági őstermelő fogalma, a továbbiakban ugyanis nem tekinthető őstermelőnek az a magánszemély, aki kizárólag a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal által kiadott regisztrációs számmal rendelkezik.

A magánszemély a kifizető felé az őstermelői jogállását az adóévre érvényesített értékesítési betétlap-

pal, a családi gazdálkodó és a családi gazdaság tagja pedig az e jogállását igazoló okirattal igazolja.

Egyéni vállalkozók

- Átányadózők esetben az egyes tevékenységek esetében már a TESZOR és a TEÁOR hatályos besorolására hivatkozik a törvény.
- Változik a veszteségelhatárolásra vonatkozó rendelkezés, a továbbiakban az adóévben elszámolt, az elhatárolt veszteség nélkül megállapított vállalkozói adóalap (módosított vállalkozói adóalap) 50 százalékáig érvényesíthető az előző évről áthozott veszteség összege.
- Mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni vállalkozók esetében a tárgyévi veszteség visszamenőleges elszámolása esetén a veszteség 30 százalékát lehet „visszavinni”.
- Elhunyt egyéni vállalkozó esetében a bevételéből általában megállapított jövedelmet az elhunytjánál kell megállapítani a végleges adója megállapításakor azzal, hogy a jövedelem megállapításakor nem kell figyelemmel lenni az időarányos bevételi értékhatárra, a tevékenységet folytatónál viszont beleszámít a volt egyéni vállalkozó által elért bevétel az átányadózás feltételül megjelölt bevételi értékhatárba.
- Az értelmező rendelkezések szerint az Innovációs törvény (2004. évi CXXXIV. törvény) 4.§-a szerint kell az alapkutatás, az alkalmazott kutatás és a kísérleti fejlesztés fogalmát meghatározni.

Ezek szerint:

Alapkutatás (Innovációs tv. 4. § 1. pont *a*) alpont): elsődlegesen a jelenségek lényegére és a megfigyelhető tényekre vonatkozó tudományos ismeretek bővítését célzó kísérleti, tapasztalati, rendszerező vagy elméleti munka, amely lehet

aa) tiszta alapkutatás: a tudományos ismeretek bővítésére irányuló kutatás, amelynek nem célja a közvetlen társadalmi vagy gazdasági haszon elérése vagy az eredmények gyakorlati problémák megoldására történő alkalmazása;

ab) célzott alapkutatás: a tudományos ismeretek bővítésére irányuló olyan kutatás, amelyről valószínűsíthető, hogy a felismert vagy várható, jelenlegi vagy jövőbeli problémák megoldására alapul szolgál.

Alkalmazott kutatás (Innovációs tv. 4. § 1. pont b) alpont): új ismeret szerzésére elsődlegesen meghatározott gyakorlati cél érdekében végzett eredeti vizsgálat.

Kísérleti fejlesztés (Innovációs tv. 4. § 1. pont c) alpont): a kutatásból és/vagy a gyakorlati tapasztalatokból nyert, már létező tudásra támaszkodó tevékenység, amelynek célja új anyagok, termékek, eljárások, rendszerek, szolgáltatások létrehozása, vagy a már meglévők lényeges továbbfejlesztése.

- A kifizetőnek nem kell adóelőleget levonnia a vállalkozói bevételből, ha az egyéni vállalkozó az e bevételről kiállított bizonylatán feltünteti az egyéni vállalkozói jogállását bizonyító közokirat számát.
- A 2012. évtől költségként számolható el külföldre történő hivatali, üzleti utazás esetén az erről szóló kormányrendelet szerint naponta számított igazolás nélkül elismert költség (napi 15 euró) azzal, hogy e rendelkezés nem alkalmazható abban az esetben, ha az utazásra vonatkozó dokumentumok és körülmények (szervezés, reklám, hirdetés, útvonal, úti cél, tartózkodási idő, a tényleges szakmai és szabadidőprogram aránya stb.) valós tartalma alapján, akár közvetve is megállapítható, hogy az utazás csak látszólagosan hivatali, üzleti. A nemzetközi áru fuvarozásban résztvevő gépkocsivezető és árukísérő esetében maradt a napi 40 eurós szabály.

5.) Külön adózó jövedelmek

Ingó- és Ingatlanértékesítés

Gazdasági tevékenység fogalma

2012. évtől bevezetésre került az értelmező rendelkezések között a gazdasági tevékenység fogalma, mely szerint ilyennek minősül valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik. Amennyiben üzletszerű az értékesítés, akkor mindkét esetben az önálló tevékenységet folytatókra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni (Szja tv. 3.§ 46. pont).

Ingó értékesítés

A bevezetett új rendelkezés szerint az ingó értékesítés esetén 600 ezer forint bevételig nem kell jövedelmet számolni. Amennyiben a bevétel a 600 ezer forintot meghaladja,

akkor az első forinttól kell jövedelmet számolni azzal, ha a szerzőskori érték nem ismert, akkor a bevétel 25 százalékát kell jövedelemnek tekinteni.

Amennyiben az ingóság értékesítése üzletszerűnek, tartósnak, vagy rendszeresnek minősül, akkor a jövedelmet az ingó értékesítésére vonatkozó rendelkezések szerint kell megállapítani és összevonandó, ezen belül önálló tevékenységből származó jövedelemként kell kezelni.

Ingó értékesítés esetén - akkor sem, ha az üzletszerű - nem kell bevallani azt a bevételt, amely ingó vagyontárgy átruházásából származik, és az éves összege nem haladja meg a 600 ezer forintot. Nem kell bevallani az ingó értékesítéséből származó jövedelmet akkor sem, ha az nem haladja meg a 200 ezer forintot. A 200 ezer forintos mentességi szabály a gazdasági tevékenység keretében értékesített ingóságokból származó jövedelemre nem vonatkozik. Egyéb jövedelemnek minősül továbbra is az ingóság értékesítéséből származó bevételnek az a része, amely az ingó vagyontárgynak a szerződéskötés időpontjában ismert szokásos piaci értékét meghaladja. Pl. Amennyiben egy festmény értékesítése nem minősül üzletszerű értékesítésnek és a festmény szokásos piaci értéke a szerződéskötés időpontjában 50 000 forint, de azt 400 000 forintért vásárolják meg, akkor az 50 000 forint a - a 600 000 forint „mentes határ” miatt - nem adózik, a 350 000 forint pedig összevonás alá eső, ezen belül egyéb jövedelme lesz a magánszemélynek, melyet még 27 százalék egészségügyi hozzájárulás is terhel.

Amennyiben a magánszemély fémkereskedelmi engedélyköteles anyag (**fémhulladék**) értékesítése címén szerez bevételt, akkor a bevétel 25 százaléka minősül jövedelemnek és a jövedelem utáni adó levonására, megfizetésére és bevallására a kifizető a kötelezett. Pl. 100 forint bevétel jövedelme 25 forint, mely után 16 százalék az adó mértéke, ami 4 forint adófizetési kötelezettséget jelent. Ezt az adót a kifizetőnek magánszemélyhez nem köthető kötelezettségként kell bevallania a '08-as bevallásában és az Art. rendelkezései szerint megfizetnie.

Ingatlanértékesítés

Abban az esetben, ha az ingatlan értékesítése gazdasági tevékenységnek, azaz rendszeresnek, tartósnak, vagy üzletszerűnek minősül, akkor a jövedelmet önálló tevékenységből származó jövedelemnek kell tekinteni,

vagyis ilyen esetben is a jövedelmet az ingatlanértékesítésre vonatkozó rendelkezések szerint kell megállapítani, de azt az évek múlásával nem lehet csökkenteni.

A termőföldből átminősített ingatlannal összefüggésben keletkező jövedelem adózása

Speciális jövedelemszámítás vonatkozik a termőföldből átminősített ingatlan értékesítéséből származó bevételre akkor is, ha az gazdasági tevékenység keretében történik.

„Termőföldből átminősített ingatlan a művelési ág változás ingatlan-nyilvántartási átvezetéséről szóló döntés meghozatalának a napjától számított öt éven keresztül az az ingatlan, amely a művelési ág változás átvezetése eredményeként az ingatlan-nyilvántartásban termőföldből művelés alól kivett területté vált (ideértve az ingatlan alrészletében bekövetkező ilyen változást is), kivéve, ha a termőföld tulajdonjogának megszerzésére a termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezéséről szóló ingatlanügyi hatósági döntés jogerőre emelkedése napját legalább öt évvel megelőzően került sor.”

Az ilyen értékesítések esetében, ha a bevétel és költségek különbözete (továbbiakban: hozam) nagyobb, mint az ingatlan tulajdonban tartásának időszakára kiszámított szokásos hozam, akkor az adó alapját a fő szabálytól eltérően kell megállapítani azzal, hogy ilyen esetben az évek múlásának nincs jelentősége a jövedelemszámítás során.

Szokásos hozamnak a termőföldből átminősített ingatlan átruházása esetében a levonható költségek 0,3 százalékának a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorozott összegét kell tekinteni.

Az adó alapja ilyen esetben a szokásos hozam, és a hozam szokásos hozamot meghaladó részének a háromszorosa.

Nem vonatkozik ez a rendelkezés a magánszemélyre:

1. ha az ingatlant öröklés útján szerezte meg és erről a bevallásában nyilatkozik;
2. ha az átminősítést követő 5. év után történik az értékesítés;

3. ha az átminősítés előtt legalább 5 évig a magánszemély tulajdonában volt az ingatlan.

Speciális módon kell annak a magánszemélynek is adóznia, aki a termőföldből átminősített ingatlant tulajdonában tartó társaságban részesedéssel rendelkező tag és a részesedését ellenérték fejében átruházza, illetve azt a társaságból kivonja.

A társasági és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. §-ának 18/b. pontjában foglaltak szerint termőföldből átminősített ingatlanvagyon tulajdonában tartó társaságnak azt az adózót kell tekinteni, akinek a beszámolójában az eszközök mérlegforduló-napi értékének a követelések, értékpapírok és pénzeszközök összegének figyelembe vétele nélkül számított összegéből a belföldön fekvő, termőföldből átminősített ingatlan értéke több mint 75 százalék.

Ilyen esetben a szokásos hozamot meghaladóan keletkező árfolyamnyereség, illetve vállalkozásból kivont jövedelem kétszeresével kell az adó alapját növelni.

Szokásos hozamnak a részesedés megszerzésére fordított érték (ideértve a részesedéssel kapcsolatos járulékos költségeket is) 0,3 százalékának a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorozott összegét kell tekinteni.

Milyen esetre nem vonatkozik a szabály:

1. Ha a magánszemély a részesedést öröklés útján szerezte.
2. Ha az átminősítést követő 5. év után történik az átruházás, kivonás.
3. Ha az átminősítés előtt legalább 5 évig a társaság tulajdonában volt az ingatlan.

A tulajdonban tartás napjainak meghatározásakor a megszerzésről, illetve az átruházásról szóló okirat keltezésének napja alapján kell számolni. Ebbe a szerződés napjai is beszámítanak.

Nyílt- és zártvégű ingatlanlízing ügyletek adózása

Ingatlanlízing ügyletek esetében, amennyiben a futamidő végén a vételi jog alapján a tulajdonjog magánszemélyre száll át, akkor szerzési időpontnak az ügyleti szerződés megkötésének időpontját kell tekinteni. Megszerzésre fordított összeggel kapcsolatos más kiadásnak minősül többek között a fizetett előtörlesztési díj, a magánszemély által megfizetett lízingdíjak tőkerésze, a lízingbevevői pozíció átvételéért fizetett összeg, a futamidő végén a vételi jog gyakorlása fejében a lízingbevevőnek fizetett összeg.

6.) Adómentességgel összefüggő új szabályok

Biztosítások

Adómentesnek csak a visszavásárlási értékkel nem rendelkező baleset- és betegbiztosítás díja tekinthető az Szja tv. 1. számú mellékletének 6.3. pontja alapján.

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 6. 7. pontjában foglaltak alapján a 6.1. és a 6.6. pontokban foglalt rendelkezések alkalmazásában nem minősül jövedelmet pótló kártérítésnek, jövedelmet helyettesítő felelősségbiztosítási kártérítésnek, baleset- és betegségbiztosítás alapján járó jövedelmet pótló szolgáltatásnak:

- a) a jogszabályban meghatározott kötelezettség alapján megállapított tartásdíj helyett fizetett összeg,
- b) az olyan kártérítés, amelyet a károsult költségeinek fedezetére fizetnek ki, még akkor sem, ha azok a költségek éppen a jövedelem megszerzése érdekében merültek fel,
- c) a költségterítést és a jövedelmet helyettesítő kártérítést is tartalmazó járadék (vagy annak egyösszegű megváltása) esetén a költségterítő rész,
- d) a baleset- és betegségbiztosítás alapján járó jövedelmet pótló szolgáltatás összegéből a Központi Statisztikai Hivatal által a biztosítói teljesítés évét megelőző második évről közzétett nemzetgazdasági éves bruttó átlagkereset 50 százalékának a jövedelem-kiesés időszakával arányos összegét meg nem haladó rész.

Otthonvédelemmel kapcsolatos szabályok változása

Évközi változások

Az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. szeptember 29-étől hatályos 2011. évi CXXI. és a 2011. október 30-ától hatályos 2011. évi CXXV. törvények módosították, illetve kiegészítették az Szja törvény adómentességgel kapcsolatos szabályait. Az Szja törvény módosítása az adófizetési kötelezettség alól mentesítette az egyébként is nehéz helyzetben levő devizahittel rendelkező adósokat.

Visszamenőleges változások

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 2. 8. pontjában bevezetett új rendelkezés szerint adómentessé vált a munkáltató által munkavállalójának a végtörlesztéshez adott **vissza nem térítendő támogatás 7 millió 500 ezer forintot** meg nem haladó része feltéve, hogy a munkáltató a támo-

gatást – a követelés jogosultjának igazolása alapján – közvetlenül a követelés jogosultja részére utalja (vezeti) át.

Adómentes a munkáltató által munkavállalójának végtörlesztéshez adott támogatás összege **akkor is**, ha a munkavállaló a végtörlesztést a munkáltatói támogatás nyújtását megelőzően teljesítette. Ilyen esetben a munkavállalónak a végtörlesztésre vonatkozó, a pénzügyi intézmény által befogadott igénybejelentéssel, valamint a hitelfelvevő végtörlesztéshez kapcsolódó fizetési kötelezettségének teljesítését hitelt érdemlően igazoló dokumentummal (pl. banki átutalást igazoló bankszámlakivonat) kell igazolnia a végtörlesztés megtörténtét, azzal, hogy ilyen esetben a támogatás utalása (átvezetése) közvetlenül a munkavállaló által megjelölt bankszámlára is történhet.

Fontos könnyítés az is, hogy nem kell figyelemmel lenni ez esetben a méltányolható lakásigény mértékére.

Ezt a rendelkezést az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXI. törvény hatálybalépésének napja (2011.IX.29) és a 2012. február 28 közötti időszakban a munkáltató által végtörlesztés céljából adott vissza nem térítendő támogatásra lehet alkalmazni.

A kamatkedvezményből származó jövedelmek tekintetében nem kell a munkáltatónak adót fizetnie akkor, ha **kamatmentesen nyújt kölcsönt** munkavállalójának annak érdekében, hogy a fennálló lakáscélú hitelét végtörlesztés keretében kiegyenlítse, feltéve, hogy a hitelintézet által kiadott igazolással bizonyítja a munkáltató felé a végtörlesztésként kiegyenlíteni kívánt tartozás fennálló összegét. Fontos, hogy a törvény itt sem írja elő a méltányolható lakásigénynek való megfelelést, ezért egyedüli szempont az, hogy a munkáltató a végtörlesztéshez adja a kölcsönt.

E rendelkezések az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXI. törvény hatálybalépését követően, tehát 2011. IX.29-étől alkalmazhatók.

Az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvény céljának elérését segíti az a rendelkezés is, mely a biztosítási kötvénykölcsön felvételével függ össze. A magánszemély által korábban - a befizetett biztosítási díjra tekintettel - érvényesített biztosítási adókedvezmény visszafizetésére vonatkozó szankciót a végtörlesztés céljára felvett kötvénykölcsönrel összefüggésbe nem kell alkalmazni már a 2011. évben sem. A

magánszemélynek a kötvénykölcsön felvételének céljáról nyilatkozatot kell adnia a biztosító részére.

7.) Bevételek nem minősülő tételek és a támogatások

Kamarai tagdíj

Nem minősül a magánszemély bevételenek a kifizető által a tevékenységében közreműködő magánszemélytől átvállalt kamarai tagdíj összege, feltéve, hogy a tevékenység kizárólag szakmai kamara tagjaként folytatható.

Gazdasági társaság tagjainak adott támogatás

Pontosításra került a társas vállalkozások alapításával kapcsolatos támogatás adójogi megítélése is. Az Szja tv. 7. § (1) bekezdés *v*) pontja alapján a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni azt a bevételt, amelyet a magánszemély gazdasági társaságba történő belépésével, gazdasági társaság alapításával összefüggésben felmerült költségei fedezetére kap, amennyiben a támogatás összegét a gazdasági társaság alapítására fordítja. A támogatás összegéből az a rész nem minősül bevételnek, amelyet ténylegesen is a gazdasági társaság rendelkezésére bocsát, feltéve, hogy a cél szerinti felhasználás révén teljesített kiadás alapján a magánszemély költséget (ideértve az értékcsökkenési leírást is) egyáltalán nem számolt el.

Költségek fedezetére, fejlesztési célra adott támogatás felhasználására nyitva álló határidő

Abban az esetben, ha az önálló tevékenységet folytató magánszemély (egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő) a költségek fedezetére vagy fejlesztési célra előrefolyósított támogatás összegét annak jogszabályban meghatározott célja szerint a megadott határidőig nem használta fel, akkor a támogatás fel nem használt része annak az évnek az utolsó napján minősül bevételnek, amikor a felhasználásra jogszabály szerint nyitva álló határidő lejár. Ilyen határidő hiányában a folyósítás évét követő negyedik adóév utolsó napján minősül bevételnek a támogatás összege.

Társadalmi szervezet, köztisztület által nyújtott szolgáltatás

Nem minősül bevételnek a magánszemély által fizetett tagdíjra, hozzájárulásra, felajánlásra tekintettel a vál-

lalkozási tevékenységet nem folytató társadalmi szervezet, köztisztület által a magánszemély részére nyújtott szolgáltatás, amennyiben azt a társadalmi szervezet, a köztisztület az alapszabálya alapján, a cél szerinti tevékenységével összefüggésben, a rendeltetésszerű joggyakorlás keretében nyújtja.

8.) Egyéb változások

1. Külföldi kiküldetés esetén a bevétel 30 százaléka, de legfeljebb az erről szóló kormányrendelet szerint naponta elszámolható összeg (ez jelenleg napi 15 euró) elismert költségnek minősül önálló és nem önálló tevékenység esetén is. A nemzetközi áru fuvarozókra vonatkozó rendelkezés (40 euró/nap) nem változott.

2. Adómentes már a 2011. évben is a Rezidens Támogatási Program keretében folyósított ösztöndíj, továbbá az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzési rendszerrel szembeni kormányrendelet alapján az első szakképesítés megszerzésére irányuló képzésben történő részvétel során a támogatott jelöltnak a szakképzéssel kapcsolatos kiadások, dologi költségek megtérítésére az adott évre vonatkozó költségvetési törvényben meghatározott mértékű, utólagosan folyósított támogatás.

3. Ugyancsak adómentes a Magyar Közigazgatási Ösztöndíjprogram keretében folyósított ösztöndíj.

4. A 2012. évtől csoportos személyszállításnak minősül és ez által adómentes az az eset is, ha négy főnél kevesebb munkavállaló szállítását biztosítja a munkáltató abban az esetben, ha a munkavállaló munkarendje miatt a munkába járás, illetve a hazautazás közösségi közlekedéssel nem oldható meg.

5. A külföldi pénznem forintra történő átszámításánál a külföldi pénznemben szerzett bevétel mellett a külföldi pénznemben teljesített kiadásra a kifizető köteles a megelőző hónap 15. napján érvényes árfolyamot alkalmazni, míg a magánszemélyt választási lehetőség illeti meg. A külföldi pénznemben keletkező kamatjövedelem mellett az osztalék-, osztalékkelőleg esetében külföldi pénznemben kötelező az adó levonása.

6. A közfoglalkoztatási jogviszonyban folytatott tevékenység nem önálló tevékenységnek minősül és az e jogviszonyból származó jövedelem pedig bérjövedelemnek.

7. Az elismert munkavállalói értékpapír juttatási program nyilvántartási szabályai módosulnak, változik a jövedelemszerzés időpontja is. Az elismert munkavállalói érték-

papír-juttatási program nyilvántartása megszűnik a nyilvántartásba vétel iránt kérelem benyújtását követő tizedik év utolsó napjával. A programot ezután az adópolitikáért felelős miniszter helyett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke veszi nyilvántartásba. Ha az értékpapír-juttatásban részesülő magánszemély jogviszonya a kötelező tartási időszakon belül megszűnik és munkaviszonyból származó jövedelem keletkezik, akkor a jövedelemszerzés időpontja az utolsó munkában töltött nap lesz.

8. Az Szja tv. 3. § 23. pontjában megváltozott a nyugdíj fogalma is. A változást a korhatár előtti öregségi nyugdíj megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvény vezette be.

9.) Adóelőleg levonásával és megfizetésével kapcsolatos változások

Az összevont adóalapba tartozó jövedelmekből az adóelőleg levonására kötelezett kifizető köteles az adóelőleget levonni, így pl. az adószámmal rendelkező magánszemélyek önálló tevékenységből származó bevételéből le kell vonnia az adóelőleg összegét.

A kifizetőnek nem kell adóelőleget megállapítania

- a) az őstermelői tevékenységből származó bevételből, ha a magánszemély legkésőbb a kifizetéskor (a juttatáskor) bemutatja az adóévre hitelesített értékesítési betétlapját, illetve, ha családi gazdálkodó (gazdálkodó családtagja), az e jogállását igazoló okiratát. A kifizetőnek az ilyen kifizetéseket is fel kell tüntetnie az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott formában és előírt határidőre teljesítendő bevallásában;
- b) a vállalkozói bevételből, ha az egyéni vállalkozó az e bevételéről kiállított bizonylatán feltünteti az egyéni vállalkozói jogállását bizonyító közokirat számát.

Az adóelőleg alapja

Amennyiben a bevétel adóelőleg-megállapításra kötelezett kifizetőtől származik, akkor az adóelőleg alapja a bevételből a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata szerinti, a bevétel 50 százalékát meg nem haladó mértékű, igazolható vagy igazolás nélkül elszámolható költség, költséghányad levonásával meghatározott rész, az előbbiek hiányában, valamint amely bevételből e törvény szerint költséget levonni nem lehet, a bevétel teljes összege (önálló tevékenység esetében a bevétel 90 százaléka).

Költségtérítés esetében, ha a költségtérítés adóelőleg-levonásra kötelezett kifizetőtől származik, a bevételből a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata szerinti költség levonásával, erre vonatkozó nyilatkozat hiányában legfeljebb az Szja tv. rendelkezése szerint igazolás nélkül elszámolható költség, költséghányad levonásával megállapított rész, az említett nyilatkozat és rendelkezés hiányában a bevétel teljes összege (önálló tevékenységből származó bevételnek minősülő költségtérítésnél a bevétel 90 százaléka).

Nem kell adóalap-kiegészítést alkalmazni

- a) az adóköteles társadalombiztosítási ellátás adóelőlegének a megállapításakor, ha a kifizető nem a magánszemély munkáltatója is egyben;
- b) az adóköteles munkanélküli ellátás adóelőlegének a megállapításakor;
- c) valamint ha a bevétel adóelőleg megállapítására nem kötelezett kifizetőtől, kifizetőnek nem minősülő személytől származik, és az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelem összege más, az összevont adóalapba tartozó jövedelmekkel együtt sem haladja meg a 2 millió 424 ezer forintot.

Nem kell az adóalap-kiegészítést alkalmazni az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelem után akkor sem, ha a magánszemély a kifizetést megelőzően írásban nyilatkozik a kifizetőnek, hogy az összevont adóalapba tartozó várható éves jövedelme az adott kifizetéssel együtt sem haladja meg a 2 millió 424 ezer forintot. Az adóelőleget megállapító munkáltatónak az adóalap-kiegészítést az általa juttatott, összevont adóalapba tartozó jövedelem azon részére kell alkalmaznia, amely meghaladja a 2 millió 424 ezer forintot. Az adóelőleget megállapító munkáltató által juttatott jövedelemnek minősül a korábbi munkáltató által a munkaviszony megszüntetésekor kiállított és az adóelőleget megállapító munkáltatónak átadott adatlapon igazolt összeg is. Rendszeres jövedelem esetén az adóalap-kiegészítést az adott kifizetés azon hányadára nem kell alkalmazni, amilyen hányadot a 2 millió 424 ezer forint a magánszemély munkáltatótól származó várható éves rendszeres összevont adóalapba tartozó jövedelmében képvisel. Nem rendszeres jövedelem esetén az adóelőleget megállapító munkáltató az adóalap-kiegészítést az adott kifizetés azon részére alkalmazza, amely – a várható éves rendszeres és az adóév során már kifizetett nem rendszeres, összevont adóalapba tartozó jövedelem együttes összegét figyelembe véve – az említett értékhatárt meghaladja.

Ettől függetlenül azonban a magánszemély az adóelőleget megállapító munkáltatótól, kifizetőtől írásbeli nyilatkozatban kérheti, hogy az adott kifizetés adóelőlegének megállapítása során a jövedelem egészére vagy annak a nyilatkozatban megjelölt részére alkalmazza az adóalap-kiegészítést. Köteles kérni a magánszemély az adóalap-kiegészítés alkalmazását akkor, ha a várható éves összevonas alá eső jövedelme a 2 millió 424 ezer forintot meghaladja azzal, hogy a nyilatkozattételi kötelezettség elmulasztása esetén a magánszemély különbözeti bírság fizetésére köteles.

Az egyéni vállalkozó a vállalkozói kivét összege után megállapítandó adóelőleg fizetési kötelezettség megállapításakor figyelembe veheti a családi kedvezményt és a személyi kedvezményt is.

Amennyiben a magánszemély köteles az adóelőleget megfizetni - ideértve az őstermelői tevékenységet folytató magánszemélyt is - az összevont adóalap utáni adófizetési kötelezettségének megállapításakor ugyancsak érvényesítheti a családi és a személyi kedvezményt, amennyiben arra jogosult.

LEPSÉNYI MÁRIA

(A kézirat lezárása 2011. december 1-jén történt.)